

MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ VE ETİK

1980 darbesiyle getirilen YÖK zihniyeti üniversiteleri işlevsiz hale getirmiştir. Neo-liberalizmpolitikaları eğitimi paralı hale getirerek insanlar için temel hak olmaktan çıkarmıştır. Bu süreçle birlikte üniversiteler ticarethane öğrenciler ise müşteri konumuna getirilmiştir. Politik, ekonomik, toplumsal pek çok nedenden dolayı Türkiye’de hala istenilen nitelikte eğitime ve bilimsel bilgiye sahip olmadığımız bir gerçektir.

Ülkemizdeki mühendislik eğitimindeki, uygulamalı eğitimin yoksunluğu laboratuvar çalışmalarından yoksunluk, bilgisayar donanımsızlığının yetersizliği ve bunların sonucu olarak da ezbere dayanan eğitimin varlığı biz öğrencilerce yaşanılarak teneffüs edilmektedir. Ülkemizde üniversitelerden çıkan öğrenciler genelde pratik eksikliği yüzünden her şeyden önce üretim mekanizmasında vasat verimlilikte işe başlamaktadırlar.

Mühendislik eğitimi, ruhsuz, nötr, sorumsuz bir teknik eleman gibi değil bilimin ışığında, geleceğe ilerleyecek ve toplum için teorisini pratiğe dönüştürecek mühendisler yetiştirmelidir. Bu yüzden mühendislik eğitimi, analiz edilen konunun mercek altına alınarak problemin fiziksel mekanizmasının ortaya konulması, gelişen teknolojinin, bilimin yakından izlenerek orijinal çalışmalarının yapılmasına ve bilime katkı sunulmasına dayanmalıdır.

Bilim, fikirlerin özgür alışverişine dayalıdır; değerleri gizliliğe ters düşer. Bununla beraber mühendislik ve mühendislik eğitiminde etiğin rolü büyüktür. Etik yasalar gibi insanların davranış kuralları da kaynağını toplumdan ve toplumu biçimlendiren üretim ilişkilerinden alırlar ve üretim ilişkileri ve toplumun değişimine paralel olarak değişirler; bu nedenle iyi-kötü, doğru-yanlış ve buna benzer kavramların algılanması, değerlendirilmesi üretim ilişkilerinin dolayısıyla egemenlik ilişkilerinin neresinde olduğumuza göre değişir. Mühendislik etiği yaratıcı faaliyetin ahlaki ilkeleri ile sorgulanması olarak özetlenebilir. Dünya Mühendisler Birliği’nin 5 Ekim 1997’de yapılan toplantısında mühendislik etiği şöyle belirtilmiştir: “Mühendisler, mühendislik mesleğinin, doğruluğunu, onurunu ve değerini, insanların rahat, yaşaması için bilgi ve becerilerini kullanarak, dürüst ve tarafsız olarak halka ve kendi işlerine sadakatle hizmet ederek, mühendislik mesleğinin niteliği ve prestijini arttırarak, kendi disiplinlerinin mesleki ve teknik prestijini arttırmaya çalışarak yüceltir ve geliştirirler.”

- İnsanlar okula başlama yaşından itibaren yetenekleri açığa çıkarılarak eğitilmeli ve yönlendirilmelidirler.
- Orta öğretimdeki ders kitaplarının içeriği bilimsel olmayan, ırkçı-gerici-cins ayrımcılığı öğeleri doludur. Bu müfredat acilen gözden geçirilerek düzeltilmelidir. Bugün Türkiye’de yaklaşık 200 bin öğretmen 135 bin derslik açığı vardır.
- Klasik lise eğitimi her türlü teknolojik bilgi ve beceriden uzak üniversite öğrencisi aday olabilen, topluma yarasız ve uyumsuz mezunlar vermektedir.
- Uygulanmakta olan ÖSYM modelinin verimsiz olduğu öğrenciler arasında genel bir kabulüdür. Öğrencilerin meslek seçiminde hataya düşmesini önlemek amacıyla lise öğrencilerinin mühendislik eğitimi ve iş alanları konusunda bilinçlendirilmesi ve yeteneğe göre seçim yapılmasını engelleyen puana göre yapılmasını sağlayan ÖSYM modeli değiştirilmelidir.
- Bütçeden eğitime ayrılan pay arttırılmalıdır. Eğitim tüm topluma eşit ve parasız verilmelidir.
- Ezberci eğitim yerine araştırma ve incelemeye dayalı sorgulayıcı eğitim olmalıdır.
- Mühendislik eğitimdeki sorunlar aşılırsa, şartlar yeterli düzeye ulaşırsa ve öğrenmeyi öğrenmiş, araştıran, çözüm üreten ve yaratıcı bireyler topluma kazandırılmış olacaktır. Aynı zamanda toplumun her alanında iletişim becerilerini ve grup çalışmalarını kullanan, gelecekte çağa ayak uyduran bir araştırmacı bilince sahip bireyler, ülkesine daha faydalı kişiler olarak topluma katılabileceklerdir.
- Bizler parasız, özerk, bilimsel ve demokratik bir üniversite istiyoruz. Bununda sıkı bir

birlikte olacağına inanıyor ve tüm öğrencileri bu birlikteliğe davet ediyoruz.

- Mühendisler mesleki görevlerini yerine getirirken toplumun güvenilirliğini, sağlığını ve refahını önde tutmalıdırlar. Mühendislik kurallarına, kararlarına uygun tasarlamak zorunda olduklarını bilmelidir ve tasarımlarını belirlenmiş standartlara uygun olacak şekilde yapmalıdırlar.

- YÖK sistemi günümüz eğitim modeli açısından verimli olmadığı bir gerçektir. Bu sistemin yerine özerk, demokratik, katılımcı bir üniversite sistemi hayata geçirilmelidir.

- Eğitim emekçilerinin önemli bir bölümü yoksulluk ve açlık sınırında yaşam mücadelesi vermektedirler. Bu durum bir an önce düzeltilmelidir.

- Eğitime yönelik kurulmuş olan demokratik kitle örgütlerini ve eğitim bileşenlerini bir araya gelmiş yeni bir eğitim sistemi oluşturup olgunlaştırabilmelidirler.

- Yetkin mühendisliğin, adına piyasa dediğimiz ve bu piyasada, belli bir zümrenin yani yetkin oldukları söylenen küçük bir grubun en büyük yeri kapmak ve pastadan en büyük payı almak için başvurduğu, hizmetin daha iyi değil daha ucuza üretilmesini ve sermaye ucuz emek gücü sağlayacağı, varolan işsizlik koşullarında, yeni mezunlar için iş bulma ve üretme koşullarını yok edeceği açık bir gerçektir. Bu yüzden yetkin mühendisliğe “Hayır!” diyoruz. Paralı eğitime karşı çıkan, sınıfsız bir toplum, sömürsüz bir yaşam isteyen, bireysel çıkarları değil toplumsal çıkarları benimseyen TMMOB'nin, bu yabancılaştırma sürecinde kapitalizmin oyununa alet olmaması gerekir ve bununla birlikte kurslar ve sınavlar ile yetkinlik sıfatını vereceğini düşünerek yeni bir rant kapısı açmaması ve haksız bir kazanç sağlamaması gerekir.

Eğitim, bir toplumda istendik, diskordans oluşturmeyen, sessizlik kültürüne adapte bireyler yetiştirmek için kullanılan, devletin en önemli ideolojik aygıtlarından biridir. Bu, kişinin zihinsel, bedensel, duygusal ve toplumsal yeteneklerini kontrol altında tutmak, yani rutini karakterize etmek için egemenlerin kullandığı bir aygıttır. Eğitim süreci, sorgulayıcı, araştırmacı, yaşamdaki gerçeklerle neden-sonuç ilişkisi kuran, olayları sürekli değişim, etkileşim ve dönüşüm sürecinin bir parçası olarak gören bireyler oluşturmalıdır. Eğitim, usta-çırak ve ya öğretene-öğrenen ilişkisi gibi değil, tam tersine öğretene öğretirken öğrendiği, öğrenenin öğrenirken öğrettiği diyaloga dayalı bir şekilde verilmelidir. Ancak bu şekilde ezberci eğitimden uzak, dogmatik olmayan, bilimsel bilginin ışığında dünyayı değerlendirebilecek bireyler yetiştirilebilir.